

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2018 m. birželio 8 d.
(OR. en)

9870/18

Tarpinstitucinė byla:
2018/0225 (COD)

RECH 274
COMPET 424
IND 157
MI 438
EDUC 246
TELECOM 171
ENER 225
ENV 415
REGIO 39
AGRI 272
TRANS 249
SAN 183
CADREFIN 81
IA 190
CODEC 999

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
gavimo data:	2018 m. birželio 7 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI- MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2018) 436 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMO dėl specialiosios programos, kuria įgyvendinama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2018) 436 final.

Pridedama: COM(2018) 436 final

Briuselis, 2018 06 07
COM(2018) 436 final

2018/0225 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS

dėl specialiosios programos, kuria įgyvendinama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“

(Tekstas svarbus EEE)

{SEC(2018) 291 final} - {SWD(2018) 307 final} - {SWD(2018) 308 final} -
{SWD(2018) 309 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pagrindimas ir tikslai**

Pasiūlymas „Europos horizontas“ visiškai atitinka Komisijos pasiūlymą dėl būsimo 2021–2027 m. laikotarpio Sąjungos biudžeto, taip pat Komisijos prioritetus, išdėstytus darbo vietų kūrimui, augimui, teisingumui ir demokratiniais pokyčiams skirtose darbotvarkėse ir bendruosius Komisijos politikos prioritetus (darnaus vystymosi tikslus). Juo remiama Sąjungos po 2020 m. darbotvarkė, sutarta 2017 m. kovo 25 d. Romos deklaracijoje.

Pasiūlymas grindžiamas prielaida, kad moksliniai tyrimai ir inovacijos (MTI) prisideda prie piliečių prioritetų įgyvendinimo, didina Sąjungos našumą ir konkurencingumą ir yra labai svarbūs siekiant išlaikyti mūsų socialinį ir ekonominį modelį ir vertybes bei sudaryti sąlygas sistemingesniam problemų sprendimui.

Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 182 straipsnį bendroji programa įgyvendinama specialiosiomis programomis, kuriose nustatomos išsamios jos įgyvendinimo taisyklės, apibrėžiama jos trukmė ir numatomos reikalingos priemonės. Programa „Europos horizontas“ bus įgyvendinama pagal šiuo sprendimu nustatytą specialiąją programą ir specialiąją gynybos srities mokslinių tyrimų programą.

Šiuo sprendimu sukurta specialioji programa yra pagrįsta SESV 182 straipsniu ir, dėl tvirtos paramos inovacijoms, SESV 173 straipsniu.

Daugiau informacijos apie bendrą programos „Europos horizontas“ pasiūlymą pateikta pagrindinio teisės akto aiškinamajame memorandume (pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo sukuriamas Bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“ ir nustatomos dalyvavimo ir sklaidos taisyklės).

Šio pasiūlymo numatyta taikymo data – 2021 m. sausio 1 d. Jis teikiamas 27 valstybių narių Sąjungai, atsižvelgiant į 2017 m. kovo 29 d. Europos Vadovų Tarybos gautą Jungtinės Karalystės pranešimą dėl jos ketinimo išstoti iš Europos Sąjungos ir Euratomo remiantis Europos Sąjungos sutarties 50 straipsniu. Tolesniame skirsnyje pateikiami konkretūs šio pasiūlymo klausimai.

2. KITI ELEMENTAI

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Pasiūlyme dėl bendrosios programos (bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas Europa“, įskaitant nustatytas dalyvavimo ir sklaidos taisykles) nustatyti programos „Europos horizontas“ bendrieji ir konkretūs tikslai, struktūra ir bendros vykdytinos veiklos kryptys, o šiame sprendime turėtų būti apibrėžti programos „Europos horizontas“ dalims būdingi veiklos tikslai ir veikla.

Šiame teisės akte nustatytos specialios bendrosios programos įgyvendinimo ir programavimo nuostatos, visų pirma susijusios su

- misijomis (pagal veiklos sritį „Pasauliniai uždaviniai ir pramonės konkurencingumas“);
- Europos mokslinių tyrimų taryba (EMTT);

- Europos inovacijų taryba (EIT);
- darbo programomis;
- komiteto procedūra.

Strateginis planavimas

Programa „Europos horizontas“ bus įgyvendinama vykdant įtraukų ir skaidrų programos finansuojamos mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos **strateginio planavimo** procesą. Strateginio planavimo procese bus atsižvelgta į išsamias konsultacijas ir keitimąsi nuomonėmis su valstybėmis narėmis ir, jei tinkama, su Europos Parlamentu ir su įvairiomis suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant pilietinės visuomenės organizacijas, apie prioritetus (įskaitant misijas pagal pasaulinių uždavinių ir pramonės konkurencingumo veiklos sritį) ir tinkamas veiksmų rūšis ir įgyvendinimo formas, visų pirma Europos partnerystes.

Vykdant **strateginį planavimą** bus nustatyta daugiametė **darbo programos** turinio plėtojimo strategija (kaip nustatyta 11 straipsnyje), tačiau ji išliks pakankamai lanksti, kad būtų galima greitai reaguoti į nenumatytus poreikius ir krizes, taip pat Komisijos darbo programos cikle nustatytus politikos prioritetus. Šis planavimas daugiausia bus sutelktas į antrąją veiklos sritį „Pasauliniai uždaviniai ir pramonės konkurencingumas“.

Programos „Europos horizontas“ prioritetai bus labai glaudžiai priderinti prie Sąjungos bendrųjų strateginių prioritetų ir politikos krypčių. Strateginis planavimas bus grindžiamas prognozavimo veikla, tyrimais ir kitais moksliniais įrodymais, ir bus atsižvelgiama į atitinkamas esamas Sąjungos ir nacionalinio lygmens iniciatyvas. Jį vykdant bus vadovaujama tarpdalykiniu ir tarpsektoriniu požiūriu, ir užtikrinta, kad visa pagal programą „Europos horizontas“ vykdoma veikla būtų veiksmingai koordinuojama.

Strateginis planavimas taip pat bus glaudžiai derinamas su kitomis Sąjungos programomis, visų pirma siekiant skatinti spartesnę investicijų į mokslinius tyrimus ir inovacijas sklaidą ir įsisavinimą.

Komisijos pasiūlyme dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos nustatytas platesnio užmojo bendras klimato aspekto integravimo į visas ES programas tikslas: numatyta 25 proc. ES išlaidų skirti klimato srities tikslams įgyvendinti. Šios programos indėlis siekiant šio bendro tikslo bus stebimas tinkamu suskirstymo lygmeniu pasitelkus ES klimato srities rodiklių sistemą, įskaitant tikslesnių metodikų taikymą, jei tokių bus. Komisija kasmet teiks informaciją apie įsipareigojimų asignavimus rengiant metinio biudžeto projektą.

Siekdama padėti visapusiškai išnaudoti programos galimybes prisidėti prie klimato srities tikslų, Komisija atitinkamus veiksmus sieks nustatyti rengiant programą, ją įgyvendinant, peržiūrint ir vertinant.

Veiklos sritys

Programą „Europos horizontas“ sudarys trys kryptys (veiklos sritys):

- I. Atvirasis mokslas;
- II. Pasauliniai uždaviniai ir pramonės konkurencingumas;
- III. Atvirosios inovacijos.

I veiklos sritis – „Atvirasis mokslas“

Šis veiklos sritis paremta sėkmingai veikiančia Europos mokslinių tyrimų taryba, programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“ ir dabartinės bendrosios programos Mokslinių tyrimų infrastruktūros elementu. Dėl konkrečių taisyklių, susijusių su Europos mokslinių tyrimų taryba, žr. 6–8 straipsnius.

II veiklos sritis – „Pasauliniai uždaviniai ir pramonės konkurencingumas“

Ši veiklos sritis apima penkias veiksmų grupes, susijusias su plataus diapazono pasauliniais uždaviniais, kurie pagal principą „iš viršaus į apačią“ sprendžiami vykdant mokslinių tyrimų ir inovacijų bendradarbiavimo veiklą.

- Sveikata;
- Įtrauki ir saugi visuomenė;
- Skaitmeninė ekonomika ir pramonė;
- Klimatas, energetika ir judumas;
- Maistas ir gamtos ištekliai.

Intervencijos sričių remiamos veiksmų grupės peržengia įprastas disciplinų, sektorių ir politikos sričių ribas ir tai sudaro sąlygas glaudesniai bendradarbiavimui ir užtikrina didesnę poveikį Sąjungai ir visuotinių politikos prioritetų siekimui.

Siekiama, kad visa veiklos sritis būtų labiau orientuota į poveikį.

Misijos

Šioje veiklos srityje bus pradėtos kelios **misijos**, kuriomis siekiama konkrečių tikslų, ir šiuo tikslu bus sukurtas išsamus projektų portfelis, tačiau taip pat remiamasi atitinkama kitų programos dalių veikla ir rezultatais. Specialios nuostatos dėl misijų yra išdėstytos 5 straipsnyje.

Dėl misijų bus nuspręsta ir jos bus bendrai sukurtos vykdant programos „Europos horizontas“ strateginio planavimo procesą, apimančią atitinkamų Komisijos tarnybų, valstybių narių, Europos Parlamento ir atitinkamų suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimo veiksmus.

Atskiros misijų biudžeto nebus, tačiau biudžetas misijoms bus paskirtas per darbo programą. Paprastai laikoma, kad misijos yra kompleksinio pobūdžio, todėl savo biudžetą gauna iš daugiau nei vienos veiksmų grupės.

Pirmosios kelios misijos bus pradėtos per pirmąjį strateginio planavimo procesą. Remiantis pirmųjų dvejų metų patirtimi, misijų skaičius ir mastas paskesnėse darbo programose galėtų būti padidintas. Nors Sąjungos parama misijoms neturėtų būti teikiama ilgiau nei 10 metų ir ji bus reguliariai peržiūrima (pagal darbo programos ciklą), numatomo misijų poveikio laikotarpis galėtų tęstis ilgiau už šį laikotarpį.

Siekdama bendrai rengti misijas ir valdyti jų įgyvendinimą, Komisija gali sukurti *misijų valdybas*. Jos teiks rekomendacijas dėl galimų didelio poveikio misijų ir tai darydamos remsis projektavimo procesu, į kurį bus įtrauktos suinteresuotosios šalys ir vykdoma visuomenės informavimo veikla. Misijų valdybos bus sudarytos iš suinteresuotųjų šalių, įskaitant galutinius vartotojus, siekiant užtikrinti jų dalyvavimą, ir Komisijos tarnybas, siekiant užtikrinti ryšį su Sąjungos politika. Misijų valdybų narius paprastai skiria Komisija, paskelbusi atvirą kvietimą pareikšti susidomėjimą ir atsižvelgdama į poreikį užtikrinti

pusiausvyrą pagal patirtį, lytį, amžių ir geografinį pasiskirstymą. Tačiau, jei tinkama, esamos valdymo struktūros taip pat galėtų būti naudojamos kaip misijų valdybos.

Siekdama užtikrinti, kad nustatytiems tikslams įgyvendinti ir pasiekti būtų naudojama geriausia turima patirtis, Komisija gali įdarbinti *misijų vadovus*.

Įgyvendinimo nuostatos leis taikyti portfelio metodą, pagal kurį pasiūlymai bus vertinami ir atrenkami, o projektai valdomi projektų portfelyje, o ne atskirai.

Pasiūlymų vertinimas bus atliekamas padedant nepriklausomiems vertintojams, kurie bus atsakingi už projektų portfelio, kuriuo siekiama atlikti konkrečią misiją, siūlymą.

Taikytini vertinimo ir atrankos kriterijai, kartu su misijų vertinimo metodu (pvz., portfelio metodo užtikrinimu) bus nustatyti darbo programoje. Tuo siekiama kolektyviniu lygmeniu įvertinti kompetenciją ir poveikį.

Į portfelio metodą gali būti įtraukti ir kiti svarbūs prie misijų sėkmės galintys prisidėti projektai; taip pat gali prisidėti įvairūs subjektai, pavyzdžiui, fondai.

Programos „Horizontas 2020“ ateities ir besiformuojančių technologijų (ABT) pavyzdinės iniciatyvos turi į misiją panašių ypatybių. Dėl šios priežasties, taip pat siekiant supaprastinti finansavimo sąlygas, bet kokios pagal programą „Europos horizontas“ planuojamos ABT pavyzdinės iniciatyvos bus parengtos kaip misijos pagal misijų kriterijus ir įgyvendinamos laikantis tos pačios tvarkos.

III veiklos sritis – „Atvirosios inovacijos“

Dėmesys **šioje** veiklos srityje daugiausia bus sutelktas į:

- proveržio ir rinkas kuriančių inovacijų skatinimą pagal naują **Europos inovacijų tarybą** (EIT – žr. 9–10 straipsnius) ir
- veiklą, kuria siekiama stiprinti ir plėtoti bendrą Europos inovacijų aplinką, įskaitant paramą **Europos inovacijos ir technologijos institutui**.

Siekdama įgyvendinti EIT Komisija įsteigs aukšto lygio valdybą (EIT valdybą), kuri patars, *inter alia*, dėl bendros strategijos, tikslų, veiklos, vertinimo kriterijų ir ekspertų atrankos. EIT veiksmų įgyvendinimo darbo programą rengia Komisija, remdamasi EIT valdybos rekomendacijomis.

Europos inovacijų taryba bus vienintelis kanalas, kuriuo Sąjunga rems proveržio ir rinkas kuriančias inovacijas. Ji valdys atitinkamą anksčiau pagal programą „Horizontas 2020“ vykdytą veiklą, kaip antai inovacijų MVĮ bei ateities ir besiformuojančių technologijų (ABT – atvirumas (FET Open) ir ABT – iniciatyvumas (FET Proactive)) veiklą, ir prieigą prie rizikos kapitalo (kuri dabar suderinta su „InvestEU“ fondo reglamentu).

Komisija, laikydamasi atviros ir skaidrios atrankos procedūros, gali samdyti programų vadovus, kad būtų galima įgyvendinti EIT.

EIT teiks tiesioginę prie poreikių pritaikytą paramą novatoriams pagal dvi pagrindines finansavimo priemones – „*Vedlys*“ (*angl. Pathfinder*) ir „*Akceleratorius*“ (*angl. Accelerator*); abiejų šių priemonių dėmesys laikantis „iš apačios į viršų“ didelės rizikos principo bus sutelktas į proveržio inovacijas ir novatorių poreikius ir jos bus aktyviai valdomos.

Pagal programą „*Pažangiųjų mokslinių tyrimų vedlys*“ (*angl. Pathfinder for Advanced Research*) bus teikiamos dotacijos nuo ankstyvojo technologijų etapo (įskaitant koncepcijos

pagrindimo, technologijų patvirtinimo) iki ankstyvojo komercializavimo etapo (ankstyvosios demonstravimo veiklos, verslo plano ir strategijos kūrimo).

Programa „*Akceleratorius*“ padės toliau plėtoti ir diegti rinkoje proveržio ir rinkas kuriančias inovacijas iki etapo, kai jas investuotojai gali finansuoti įprastomis komercinėmis sąlygomis (pvz., nuo demonstravimo, vartotojų testavimo, ikiprekybinės gamybos, įskaitant veiklos plėtimą). Pagal ją bus teikiamas EIT mišrusis finansavimas (t. y. dotacijos kartu su tiesioginiu nuosavu kapitalu ir galimybė pasinaudoti finansinėmis garantijomis).

Programoje „Akceleratorius“ ypač daug dėmesio bus skiriama programoje „Vedlys“ sukurtoms inovacijoms, tačiau ji taip pat finansuos projektus iš kitų programos „Europos horizontas“ dalių, pavyzdžiui, Europos mokslinių tyrimų tarybos arba Europos inovacijos ir technologijos instituto *žinių ir naujovių bendrijų*.

Kita atvirųjų inovacijų veiksmų srities ypatybė – didesnis bendradarbiavimas su inovacijų ekosistemomis, siekiant gerinti aplinką, kurioje inovacijos galėtų klestėti, visų pirma (tačiau ne tik) per EIT, kuri skatins tvarias inovacijų ekosistemas ir per savo žinių ir naujovių bendrijas ugdytų prioritetinių sričių verslumo ir inovacijų įgūdžius.

Dalis „Europos mokslinių tyrimų erdvės stiprinimas“

Pagrindinės šios dalies sudedamosios dalys yra: „keitimasis kompetencija“ ir „Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemos reformavimas ir gerinimas“, apimanči naujos kartos politikos rėmimo priemonę.

Ši dalis taip pat apims veiklą, susijusią su: numatymo veikla; programos stebėsenos bei vertinimo ir rezultatų sklaidos bei naudojimo; Europos universitetų modernizavimu; didesnio tarptautinio bendradarbiavimo rėmimu; mokslu, visuomene ir piliečiais.

Įgyvendinimas

Įgyvendinti programą „Europos horizontas“ Komisijai padeda **komitetas** (žr. 12 straipsnį), kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 182/2011. Jis posėdžiauja įvairios sudėties (žr. šio sprendimo II priedą), priklausomai nuo aptartinos temos.

Programos veikla

Žr. šio pasiūlymo I priedą, kuriame pateikiama išsamesnės informacijos apie kiekvienos iš šių veiklos sričių finansuojamą veiklą ir programos veiklą. Tai apima įgyvendinimo priemones ir bendruosius principus, ypatingą dėmesį skiriant strateginiam planavimui, sklaidai ir ryšiams, panaudojimui ir diegimui rinkoje, politikos formavimo ir tarptautinio bendradarbiavimo rėmimui.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS

dėl specialiosios programos, kuria įgyvendinama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 173 straipsnio 3 dalį ir 182 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 182 straipsnio 3 dalį ... Europos Parlamento ir Tarybos *Bendrosios programos / dalyvavimo taisyklių* reglamentu (ES) Nr. ...³ sukurta bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“ (toliau – programa „Europos horizontas“) turi būti įgyvendinta specialiosiomis programomis, kuriose nustatytos išsamios jų įgyvendinimo taisyklės, jų trukmė ir būtinomis laikomos priemonės;
- (2) *Bendrosios programos / dalyvavimo taisyklių* reglamente (ES) Nr. ... nustatyti programos „Europos horizontas“ bendrieji ir konkretūs tikslai, struktūra ir bendros vykdytinės veiklos kryptys, o specialiojoje programoje, kuria įgyvendinama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“ (toliau – specialioji programa), turėtų būti apibrėžti su programos „Europos horizontas“ dalimis susiję veiklos tikslai ir pati veikla. Specialiajai programai visapusiškai taikomos *Bendrosios programos / dalyvavimo taisyklių reglamente* (ES) Nr. ... nustatytos nuostatos dėl įgyvendinimo, įskaitant su etikos principais susijusias nuostatas;
- (3) siekiant užtikrinti vienodas specialiosios programos įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai priimti specialiosios programos įgyvendinimui skirtas

¹ OL C , , p. .

² OL C , , p. .

³ OL C , , p. .

darbo programas. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011⁴;

- (4) su Jungtinio tyrimų centro (JTC) valdytojų taryba, sudaryta Komisijos sprendimu 96/282/Euratomas⁵, buvo konsultuotasi dėl nebranduolinių tiesioginių JTC veiksmų specialiosios programos mokslinio ir technologinio turinio;
- (5) atsižvelgiant į kovos su klimato kaita svarbą ir Sąjungos įsipareigojimą įgyvendinti Paryžiaus susitarimą ir siekti Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų, ši specialioji programa padės integruoti klimato srities veiksmus ir užtikrinti, kad klimato politikos tikslams pasiekti būtų skiriama iš viso 25 proc. ES išlaidų. Pagal šią specialiąją programą vykdomi veiksmai turėtų sudaryti 35 proc. viso programos finansinio paketo siekiant klimato tikslų. Atitinkami veiksmai bus nustatyti specialiosios programos rengimo ir įgyvendinimo metu ir jie bus iš naujo įvertinti atsižvelgiant į atitinkamus vertinimus ir peržiūros procesus;
- (6) specialiosios programos veiksmams reikėtų proporcingomis priemonėmis, nedubliuojant ir neišstumiant privačiojo sektoriaus finansavimo, spręsti rinkos nepakankamumo ar nepakankamo investavimo problemas. Jų Europos pridėtinė vertė turėtų būti aiški;
- (7) atsižvelgiant į svarbų mokslinių tyrimų ir inovacijų indėlį sprendžiant maisto, žemės ūkio, kaimo plėtros ir bioekonomikos sričių uždavinius ir siekiant pasinaudoti atitinkamomis mokslinių tyrimų ir inovacijų galimybėmis, užtikrinant glaudžią sinergiją su bendra žemės ūkio politika, pagal specialiąją programą vykdomai veiklai paremti 2021–2027 m. laikotarpiu veiksmų grupei „Maistas ir gamtos ištekliai“ bus skirta 10 mlrd. EUR;
- (8) norint baigti kurti bendrąją skaitmeninę rinką ir pasinaudoti didėjančiomis skaitmeninių ir fizinių technologijų susiliejimo galimybėmis, reikia paspartinti investicijas. Programa „Europos horizontas“ padės siekti šių tikslų gerokai padidindama pagrindinių skaitmeninių mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos išlaidas, palyginti su bendrąja mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Horizontas 2020“⁶. Tai turėtų užtikrinti, kad Europa ir toliau liktų skaitmeninės srities pasaulio mokslinių tyrimų ir inovacijų lydere;
- (9) finansavimo rūšys ir įgyvendinimo metodai pagal šį sprendimą pasirenkami atsižvelgiant į jų gebėjimą pasiekti konkrečius veiksmų tikslus ir duoti rezultatų, visų pirma atsižvelgiant į kontrolės išlaidas, administracinę naštą ir tikėtiną reikalavimų nesilaikymo riziką. Kai skiriamos dotacijos, numatoma galimybė taikyti fiksuotąsias sumas, fiksuotąsias normas ir fiksuotuosius vieneto įkainius,

⁴ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

⁵ 1996 m. balandžio 10 d. Komisijos sprendimas 96/282/Euratomas dėl Jungtinio tyrimų centro reorganizavimo (OL L 107, 1996 4 30, p. 12).

⁶ Komisijos komunikate „Europos Sąjungai, veiksmingai siekiančiai savo prioritetų po 2020 m., skirta nauja, moderni daugiametė finansinė programa“ nurodyta, kad pagrindinei skaitmeninei veiklai pagal bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Horizontas 2020“ išleista 13 mlrd. EUR (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A52018DC0098>).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo sprendimu nustatoma specialioji programa, kuria įgyvendinama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“ (toliau – specialioji programa), kaip nurodyta *Bendrosios programos / dalyvavimo taisyklių* reglamente .../.../ES 1 straipsnio 3 dalies a punkte.

Jame nustatomi specialiosios programos veiklos tikslai, 2021–2027 m. biudžetas, specialiosios programos įgyvendinimo taisyklės ir pagal specialiąją programą vykdytina veikla.

2 straipsnis

Veiklos tikslai

1. Specialioji programa padeda siekti Reglamento ... *Bendrosios programos / dalyvavimo taisyklių reglamento* 3 straipsnyje nustatytų bendrųjų ir konkrečių tikslų.
2. Specialiosios programos veiklos tikslai yra šie:
 - (a) stiprinti ir skleisti kompetenciją;
 - (b) didinti įvairių sektorių ir sričių bendradarbiavimą;
 - (c) visoje Europos mokslinių tyrimų erdvėje sujungti ir plėtoti mokslinių tyrimų infrastruktūrą;
 - (d) stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą;
 - (e) mokslo darbuotojus ir naujovių kūrėjus pritraukti į Europos mokslinių tyrimų erdvę, mokyti ir išlaikyti joje, be kita ko, skatinant mokslo darbuotojų judumą;
 - (f) skatinti atvirąjį mokslą ir užtikrinti jo matomumą visuomenėje ir atvirą prieigą prie rezultatų;
 - (g) aktyviai skleisti ir naudoti rezultatus, visų pirma politikos rengimui;
 - (h) padėti įgyvendinti Sąjungos politikos prioritetus;
 - (i) stiprinti mokslinių tyrimų bei inovacijų ir kitų politikos krypčių, įskaitant darnaus vystymosi tikslus, sąsają;
 - (j) vykdant mokslinių tyrimų ir inovacijų misijas per nustatytą laikotarpį pasiekti plataus užmojo tikslus;
 - (k) įtraukti piliečius ir galutinius naudotojus į bendro projektavimo ir bendro kūrimo procesus;
 - (l) gerinti mokslinę komunikaciją;
 - (m) spartinti pramonės pertvarką;
 - (n) gerinti inovacijų gebėjimus;
 - (o) skatinti novatoriškų įmonių, visų pirma MVI, kūrimą ir jų veiklos plėtimą;

- (p) gerinti galimybes gauti rizikos kapitalą, visų pirma kai perspektyvus finansavimo rinkoje nėra.
3. Įgyvendinant 2 dalyje nurodytus tikslus gali būti atsižvelgiama į specialiosios programos įgyvendinimo laikotarpiu iškilusius naujus ir nenumatytus poreikius. Deramai pagrįstais atvejais gali būti reaguojama į naujas galimybes, krizes ir grėsmes, taip pat reaguojama į poreikius, susijusius su naujų sričių Sąjungos politikos plėtojimu.

3 straipsnis

Struktūra

1. Pagal *Bendrosios programos / dalyvavimo taisyklių reglamento* ... 4 straipsnio 1 dalį specialiąją programą sudaro tokios dalys:
- (1) I veiklos sritis „Atvirasis mokslas“, kurią sudaro šie elementai:
- (a) I priedo I veiklos srities 1 skirsnyje aprašyta Europos mokslinių tyrimų taryba;
 - (b) I priedo I veiklos srities 2 skirsnyje aprašyta programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“;
 - (c) I priedo I veiklos srities 3 skirsnyje aprašytos mokslinių tyrimų infrastruktūros;
- (2) II veiklos sritis „Pasauliniai uždaviniai ir pramonės konkurencingumas“, kurią sudaro šie elementai:
- (a) I priedo II veiklos srities 1 skirsnyje aprašyta veiksmų grupė „Sveikata“;
 - (b) I priedo II veiklos srities 2 skirsnyje aprašyta veiksmų grupė „Įtrauki ir saugi visuomenė“;
 - (c) I priedo II veiklos srities 3 skirsnyje aprašyta veiksmų grupė „Skaitmeninė ekonomika ir pramonė“;
 - (d) I priedo II veiklos srities 4 skirsnyje aprašyta veiksmų grupė „Klimatas, energetika ir judumas“;
 - (e) I priedo II veiklos srities 5 skirsnyje aprašyta veiksmų grupė „Maistas ir gamtos ištekliai“;
 - (f) I priedo II veiklos srities 6 skirsnyje aprašyti nebranduoliniai tiesioginiai Jungtinio tyrimų centro (JRC) veiksmi;
- (3) III veiklos sritis „Atvirosios inovacijos“, kurią sudaro šie elementai:
- (a) I priedo III veiklos srities 1 skirsnyje aprašyta Europos inovacijų taryba;
 - (b) I priedo III veiklos srities 2 skirsnyje aprašytos Europos inovacijų ekosistemos;
 - (c) I priedo III veiklos srities 3 skirsnyje aprašytas Europos inovacijų ir technologijos institutas;
- (4) Dalis „Europos mokslinių tyrimų erdvės stiprinimas“, kurią sudaro šie elementai:
- (a) I priedo dalies „Europos mokslinių tyrimų erdvės stiprinimas“, 1 skirsnyje aprašytas keitimasis kompetencija;
 - (b) I priedo dalies „Europos mokslinių tyrimų erdvės stiprinimas“, 2 skirsnyje aprašytas Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemos reformavimas ir gerinimas.

2. Pagal 1 dalyje nurodytas dalis vykdytina veikla, nustatyta I priede.

4 straipsnis

Biudžetas

1. Pagal Reglamento ... *Bendrosios programos / dalyvavimo taisyklių reglamento* 9 straipsnio 1 dalį specialiosios programos įgyvendinimo 2021–2027 m. finansinis paketas sudaro 94 100 000 000 EUR dabartinėmis kainomis.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta suma paskirstoma šio sprendimo 3 straipsnio 1 dalyje nustatytiems elementams, vadovaujantis Reglamento ... *Bendrosios programos / dalyvavimo taisyklių reglamento* 9 straipsnio 2 dalimi. Taikoma Reglamento ... *Bendrosios programos / dalyvavimo taisyklių reglamento* 9 straipsnio 3–8 dalyse nustatyta tvarka.

II SKYRIUS

ĮGYVENDINIMAS IR PROGRAMAVIMAS

5 straipsnis

Misijos

1. Kiekvienai misijai gali būti sukurta misijos valdyba. Ją sudaro maždaug 15 aukšto lygio asmenų, įskaitant atitinkamų galutinių naudotojų atstovus. Misijos grupė pataria dėl:
 - (a) darbo programų turinio ir jų persvarstymo, kai to reikia misijos tikslams pasiekti, bendradarbiaujant su suinteresuotosiomis šalimis ir, prireikus, su visuomene;
 - (b) koregavimo veiksmų arba, jei tinkama, nutraukimo, atsižvelgiant į misijos įgyvendinimo vertinimus;
 - (c) ekspertų vertintojų atrankos, ekspertų vertintojų instruktavimo ir vertinimo kriterijų bei jų lyginamojo svorio;
 - (d) pagrindinių sąlygų, padedančių siekti misijos tikslų;
 - (e) komunikacijos.
2. 11 straipsnyje numatytoje darbo programoje gali būti nustatytos specialios nuostatos, kad būtų galima veiksmingai ir lanksčiai taikyti portfelio metodą.

6 straipsnis

Europos mokslinių tyrimų taryba

1. Komisija įsteigia Europos mokslinių tyrimų tarybą (EMTT), kad ji įgyvendintų su EMTT susijusius I veiklos srities „Atvirasis mokslas“ veiksmus. Ši EMTT pakeičia Sprendimu C(2013) 1895⁷ įsteigtą EMTT.

⁷ OL C 373, 2013 12 20, p. 23.

2. EMTT sudaro nepriklausoma Mokslo taryba, kaip numatyta 7 straipsnyje, ir tikslinė įgyvendinimo struktūra, kaip numatyta 8 straipsnyje.
3. EMTT turi pirmininką, kuris renkamas iš vyresniųjų ir tarptautiniu mastu gerbiamų mokslininkų.

Pirmininką ketverių metų kadencijai, kuri gali būti pratęsta vieną kartą, skiria Komisija po skaidrios atrankos procedūros, kurioje dalyvauja nepriklausomas tam sudarytas paieškos komitetas. Įdarbinimo procedūrą ir atrinktąjį kandidatą patvirtina Mokslo taryba.

Pirmininkas pirmininkauja Mokslo tarybai, užtikrina vadovavimą ir ryšius su tiksline įgyvendinimo struktūra, taip pat atstovauja jai mokslo pasaulyje.

4. EMTT veikia vadovaudamasi mokslinės kompetencijos, autonomijos, rezultatyvumo, efektyvumo, skaidrumo ir atskaitomybės principais. Ji užtikrina pagal Sprendimą .../EB EMTT vykdytų veiksmų tęstinumą.
5. EMTT veikla remiami moksliniai tyrimai, kuriuos visose srityse vykdo Europos lygmeniu tarpusavyje konkuruojančios atskirų valstybių ir tarpvalstybinės grupės.
6. Komisija garantuoja EMTT autonomiją ir neliečiamumą ir užtikrina, kad EMTT pavestos užduotys būtų tinkamai vykdomos.

Komisija užtikrina, kad įgyvendinant EMTT veiksmus būtų vadovaujamasi šio straipsnio 4 dalyje išdėstytais principais ir laikomasi 7 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytos EMTT bendrosios strategijos, kurią nustato Mokslo taryba.

7 straipsnis

EMTT Mokslo taryba

1. Mokslo tarybą sudaro nepriekaištingos reputacijos ir atitinkamos kompetencijos mokslininkai, inžinieriai ir mokslo darbuotojai – įvairių amžiaus grupių moterys ir vyrai, – atstovaujantys kuo įvairesnėms mokslinių tyrimų sritims ir sprendimus priimančios asmeniškai, nepriklausomai nuo išorės interesų.

Mokslo tarybos narius skiria Komisija, laikydamasi nepriklausomos ir skaidrios tų narių atrankos tvarkos, kuriai pritarė Mokslo taryba, taip pat pasitarusi su mokslo bendruomene ir pateikusi ataskaitą Europos Parlamentui bei Tarybai.

Jie skiriami ne ilgesnei kaip ketverių metų kadencijai, kuri, taikant Mokslo tarybos veiklos nepertraukiamumą turinčią užtikrinti rotacijos sistemą, vieną kartą gali būti pratęsta.

2. Mokslo taryba tvirtina:
 - a) EMTT bendrąją strategiją;
 - b) EMTT veiklos įgyvendinimo darbo programą;
 - c) tarpusavio vertinimo ir pasiūlymų vertinimo, kuriuo remiantis sprendžiama, kurie pasiūlymai turėtų būti finansuojami, metodus ir procedūras;
 - d) jos poziciją klausimais, kurie moksliniu požiūriu gali sustiprinti EMTT pasiekimus ir įtaką ir padidinti atliekamų mokslinių tyrimų kokybę;
 - e) elgesio kodeksą, kuriame, *inter alia*, aptariami interesų konfliktų vengimo klausimai.

Komisija nuo pagal pirmos pastraipos a, c, d ir e punktus nustatytų Mokslo tarybos pozicijų nukrypsta tik tuo atveju, jei mano, kad nesilaikyta šio sprendimo nuostatų. Tokiu atveju Komisija patvirtina priemones, kuriomis užtikrinamas specialiosios programos įgyvendinimo

tęstinumas ir jos tikslų įgyvendinimas, ir nurodo klausimus, kurių atveju ji nukrypsta nuo Mokslo tarybos pozicijų, taip pat tai tinkamai pagrįdžia.

3. Mokslo taryba veikia pagal I priedo I veiklos srities 1 skirsnyje išdėstytus įgaliojimus.
4. Mokslo taryba veikia vien tik siekdama įgyvendinti EMTT tikslą pagal 6 straipsnyje nustatytus principus. Ji veikia nepažeisdama etikos ir sąžiningumo principų, o savo darbą vykdo efektyviai ir kiek įmanoma skaidriau.

8 straipsnis

Tikslinė EMTT įgyvendinimo struktūra

1. Tikslinė įgyvendinimo struktūra atsako už administracinį įgyvendinimą ir programos vykdymą, kaip aprašyta I priedo I veiklos srities 1 skirsnyje. Ji padeda Mokslo tarybai vykdyti visas jos užduotis.
2. Komisija užtikrina, kad tikslinė įgyvendinimo struktūra griežtai, veiksmingai ir tiek, kiek reikia, lanksčiai laikytųsi tik EMTT tikslų ir reikalavimų.

9 straipsnis

Europos inovacijų taryba

1. Komisija įsteigia Europos inovacijų tarybą (EIT), kad ji įgyvendintų su EIT susijusius III veiklos srities „Atvirosios inovacijos“ veiksmus. EIT veikia orientuodamasi į proveržio ir radikalias inovacijas ir vadovaudamasi savarankiškumo, gebėjimo priimti riziką, rezultatyvumo, efektyvumo, skaidrumo ir atskaitomybės principais.
2. EIT sudaro aukšto lygio valdyba (EIT valdyba), kaip numatyta 10 straipsnyje.
3. Komisija užtikrina, kad EIT veikla būtų įgyvendinama:
 - (a) laikantis šio straipsnio 1 dalyje nustatytų principų ir deramai atsižvelgiant į EIT valdybos nuomonę dėl bendros EIT strategijos, nurodytos 10 straipsnio 1 dalies a punkte, ir
 - (b) dėl to neatsirastų konkurencijos iškraipymų, kurie prieštarautų bendrajam interesui.
4. EIT mišraus finansavimo valdymo tikslu Komisija taiko netiesioginį valdymą arba, kai tai neįmanoma, gali įsteigti specialiosios paskirties įmonę. Komisija siekia užtikrinti kitų viešojo ir privačiojo sektorių investuotojų dalyvavimą. Jei pradiniam etape tai neįmanoma, turi būti nustatyta tokia specialiosios paskirties įmonės struktūra, kad ji galėtų pritraukti kitų viešojo arba privačiojo sektorių investuotojų ir taip padidinti Sąjungos įnašo svertą poveikį.

10 straipsnis

EIT valdyba

1. EIT valdyba pataria Komisijai dėl:
 - a) III veiklos srities „Atvirosios inovacijos“ EIT elemento bendros strategijos;
 - b) darbo programos EIT veiksmams įgyvendinti;
 - c) pasiūlymų inovatyvumo ir rizikos pobūdžio ir tinkamos dotacijų, nuosavo kapitalo ir kitų formų EIT akceleratoriaus finansavimo pusiausvyros vertinimo kriterijų;

- d) strateginio projektų portfelio nustatymo;
- e) programos vadovų profilio.

2. Gavusi prašymą EIT valdyba gali teikti rekomendacijas Komisijai:

- a) bet koku klausimu, kuris inovacijų požiūriu gali gerinti ir skatinti inovacijų ekosistemas visoje Europoje, padėti siekti EIT elemento tikslų bei didinti jo poveikį ir didinti novatoriškų įmonių gebėjimą diegti savo sprendimus;
- b) bendradarbiaujant su atitinkamomis Komisijos tarnybomis nustatyti galimas reguliavimo kliūtis, su kuriomis susiduria verslininkai, visų pirma tie, kuriems suteikta parama pagal EIT elementą;
- c) dėl atsirandančių EIT portfelio technologijų tendencijų, kad remiantis jomis būtų galima priimti programavimo sprendimus dėl kitų specialiosios programos dalių;
- d) konkrečių klausimų, kuriais reikėtų EIT valdybos patarimo, nustatymo.

EIT valdyba veikia siekdama EIT elemento tikslų. Ji veikia nepažeisdama etikos ir sąžiningumo principų, o savo darbą vykdo efektyviai ir skaidriai.

EIT valdyba veikia pagal I priedo III veiklos srities 1 skirsnyje išdėstytus įgaliojimus.

3. EIT valdybą sudaro nuo 15 iki 20 aukšto lygio asmenų iš įvairių Europos inovacijų ekosistemos dalių, įskaitant verslininkus, įmonių vadovus, investuotojus ir mokslininkus. Ji prisideda prie informavimo veiklos, o EIT valdybos nariai siekia didinti EIT vardo prestižą.

EIT valdybos narius skiria Komisija, paskelbusi atvirą kvietimą teikti kandidatūras arba pareikšti susidomėjimą, arba ir viena, ir kita, priklausomai nuo to, kas Komisijos nuomone yra tinkamiau, taip pat atsižvelgdama į poreikį užtikrinti pusiausvyrą pagal narių patirtį, lytį, amžių ir geografinį pasiskirstymą.

Jie skiriami dvejų metų kadencijai, kuri gali būti pratęsta du kartus, taikant paskyrimų rotacijos sistemą (nariai skiriami kas dvejus metus).

4. EIT valdyba turi pirmininką, kurį skiria Komisija po skaidrios atrankos procedūros. Pirmininkas yra su inovacijų pasauliu susijęs aukšto rango viešas asmuo.

Pirmininkas skiriamas ne ilgesnei kaip ketverių metų kadencijai, kuri gali būti pratęsta vieną kartą.

Pirmininkas pirmininkauja EIT valdybai, rengia posėdžius, skiria nariams užduotis ir gali sukurti specialius pogrupius, visų pirma siekiant nustatyti atsirandančias EIT portfelio technologijų tendencijas. Jis viešina EIT, palaiko ryšius su Komisija ir atstovauja EIT inovacijų pasaulyje. Kad pirmininkas galėtų vykdyti savo pareigas, Komisija gali jam suteikti administracinę paramą.

5. Komisija nustato elgesio kodeksą, kuriame, be kita ko, aptariama, kaip išvengti interesų konfliktų. Pradėdami eiti pareigas EIT valdybos nariai turėtų sutikti laikytis elgesio kodekso nuostatų.

11 straipsnis

Darbo programos

1. Programa įgyvendinama vykdant Finansinio reglamento 110 straipsnyje nurodytas darbo programas. Jos parengiamos laikantis strateginio planavimo proceso, kaip aprašyta šio sprendimo I priede.
Kai taikoma, darbo programose nustatoma bendra derinimo operacijoms rezervuota suma.
2. Komisija įgyvendinimo aktais priima atskiras darbo programas, skirtas veiksams pagal toliau išvardytus elementus, nustatytus šio sprendimo 3 straipsnio 1 dalyje, įgyvendinti:
 - a) EMTT; darbo programą pagal 7 straipsnio 2 dalies b punktą nustato Mokslo taryba, laikydamosi 12 straipsnio 3 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros. Komisija nuo Mokslo tarybos sudarytos darbo programos nukrypsta tik tuo atveju, jei mano, kad ji neatitinka šio sprendimo nuostatų. Tuo atveju Komisija priima darbo programą įgyvendinimo aktu, laikydamosi 12 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Komisija tinkamai pagrindžia šią priemonę;
 - b) visos veiklos srities „Pasauliniai uždaviniai ir pramonės konkurencingumas“ veiksmų grupės, programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmas“, mokslinių tyrimų infrastruktūros, parama inovacijų ekosistemoms, dalijimasis kompetencija ir Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemos reformavimas ir gerinimas, laikydamosi 12 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros;
 - c) EIT; darbo programa pagal 10 straipsnio 1 dalies b punktą rengiama remiantis EIT valdybos rekomendacija, laikantis 12 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros;
 - d) JTC; daugiametėje darbo programoje atsižvelgiama į Sprendime 96/282/Euratomas nurodytą JTC valdytojų tarybos nuomonę.
3. Be Finansinio reglamento 110 straipsnyje nustatyto reikalavimo, šio straipsnio 2 dalyje nurodytose darbo programose atitinkamai nurodoma:
 - a) informacija apie kiekvienam veiksmui ir misijai skirtą sumą ir preliminarų įgyvendinimo tvarkaraštį;
 - b) dotacijų prioritetai, atrankos ir sutarties sudarymo kriterijai, skirtingų skyrimo kriterijų lyginamasis svoris ir didžiausia galima visų finansuoti tinkamų sąnaudų finansavimo dalis;
 - c) suma, skirta mišriam finansavimui pagal Reglamento ... *Bendrosios programos / dalyvavimo taisyklių reglamento* 41–43 straipsnius;
 - d) papildomos paramos gavėjams taikomos prievolės pagal *Bendrosios programos / dalyvavimo taisyklių reglamento* 35 ir 37 straipsnius.

12 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas⁸. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

⁸ Kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos įgyvendinti programą, Komisija pagal savo nustatytas gaires padengs vieno valstybės narės atstovo bei vieno valstybės narės eksperto/patarėjo dalyvavimo kiekviename Programos

2. Komitetas posėdžiauja įvairios sudėties, kaip nustatyta II priede, priklausomai nuo aptartinos temos.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.
4. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.
5. Kai komiteto nuomonei gauti būtina rašytinė procedūra, tokia procedūra laikoma baigta be rezultato, jei per nuomonei pateikti nustatytą laikotarpį taip nusprendžia komiteto pirmininkas arba to prašo paprastoji komiteto narių dauguma.
6. Komisija reguliariai informuoja Komitetą apie bendrą specialiosios programos įgyvendinimo pažangą ir laiku teikia jam informaciją apie visus pagal programą „Europos horizontas“ siūlomus arba finansuojamus veiksmus, kaip nurodyta III priede.

III SKYRIUS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13 straipsnis

Panaikinimas

Sprendimas 2013/743/ES panaikinamas nuo 2021 m. sausio 1 d.

14 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šis sprendimas neturi poveikio susijusių veiksmų tęsimui ar keitimui iki jų užbaigimo pagal Sprendimą 2013/743/ES, kuris toliau taikomas tiems veiksmams tol, kol jie užbaigiami.
Prireikus likusias Sprendimu 2013/743/ES įsteigto komiteto užduotis perima šio sprendimo 12 straipsnyje nurodytas komitetas.
2. Specialiosios programos finansinio paketo lėšomis taip pat gali būti finansuojamos techninės ir administracinės paramos išlaidos, būtinos užtikrinti perėjimą tarp specialiosios priemonės ir priemonių, patvirtintų pagal ankstesnį Sprendimą 2013/743/ES.

15 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

komiteto posėdyje, nustatytame darbotvarkėje, išlaidas svarstant tuos darbotvarkės klausimus, kai valstybei narei reikalingos specialios ekspertinės žinios.

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

Darbinis dokumentas, skirtas pagrindiniams teisės aktams po 2020 m. parengti

Finansinė teisės akto pasiūlymo pažyma

pridedama prie specialiosios programos, kuria įgyvendinama programa „Europos horizontas“

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

- 1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas
- 1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) (*programų grupė*)
- 1.3. Pasiūlymo (iniciatyvos) pobūdis
- 1.4. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas
- 1.5. Trukmė ir finansinis poveikis
- 1.6. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)

2. VALDYMO PRIEMONĖS

- 2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės
- 2.2. Valdymo ir kontrolės sistema
- 2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

- 3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)
- 3.2. Numatomas poveikis išlaidoms
 - 3.2.1. *Numatomo poveikio išlaidoms santrauka*
 - 3.2.2. *Numatomas poveikis administracinio pobūdžio asignavimams*
 - 3.2.3. *Trečiųjų šalių įnašai*
- 3.3. Numatomas poveikis pajamoms

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Specialioji programa, kuria įgyvendinama programa „Europos horizontas“

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) (*programų grupė*)

01 – Moksliniai tyrimai ir inovacijos

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

☒ nauja priemone

☐ nauja priemone, kuri bus priimta įgyvendinus bandomąjį projektą ir (arba) atlikus parengiamuosius veiksmus⁹

☐ esamos priemonės galiojimo pratęsimu

☐ vienos ar daugiau priemonių sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują priemonę

1.4. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.4.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

- padėti kurti ir skleisti kokybiškas naujas žinias, technologijas ir pasaulinių uždavinių sprendimus;
- didinti mokslinių tyrimų ir inovacijų poveikį įvairių krypčių ES politikos formavimo, rėmimo ir įgyvendinimo srityje ir, siekiant spręsti pasaulinius uždavinius, padėti pramonei ir visuomenei pradėti naudoti novatoriškus sprendimus;
- skatinti visų rūšių inovacijas, be kita ko, proveržio inovacijas, ir padėti rinkoje įtvirtinti novatoriškus sprendimus;
- užtikrinti optimalius Programos rezultatus.

1.4.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmams.

Moksliniai tyrimai ir inovacijos – labai svarbi žinių visuomenės dalis. Tai – sritis, kurioje stiprus europinis aspektas pritraukia papildomų nacionalinio lygmens lėšų, ir nėra faktų, rodančių, kad ES veikla būtų pakeitusi nacionalinio lygmens veiklą. Paprastai įgyvendinant ES lėšomis finansuoti atrinktus mokslinių tyrimų ir inovacijų projektus užtikrinamas aktyvesnis ES lygmens ar tarptautinis bendradarbiavimas, o šių projektų mastas, užmojis ir sudėtingumo lygis dažnai yra tokie, kad jiems įgyvendinti neužtektų tik nacionalinio finansavimo (83 proc. ES mokslinių tyrimų ir

⁹ Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

inovacijų projektų nebūtų buvę pradėti be ES paramos). Pasauliui intensyviai konkuruojant technologijų srityje akivaizdu, kad neinvestuojant į mokslinius tyrimus ir inovacijas ES mastu, ES konkurencingumas pasaulyje sumažėtų ir turėtų numatomų ekonominių, socialinių ir aplinkosaugos padarinių.

Konkreiti ES investicijų į mokslinių tyrimų ir inovacijų sritį teikiama nauda:

- kuriant tarptautinius ir daugiadalykius tinklus ir naujas rinkas didinamas ES konkurencingumas ir užtikrinama konstruktyvi žinių sklaida bei technologijų perdavimas visoje Sąjungoje. Tai padeda pasirengti naudoti naujus produktus bei naudotis naujomis paslaugomis (yra 40 proc. didesnė tikimybė, kad patentai bus išduoti ES finansuojamoms mokslinių tyrimų ir inovacijų grupėms, nei ne ES finansuojamoms grupėms, be to, šie patentai yra aukštesnės kokybės ir didesnės komercinės vertės);
- sutelkiami viešojo ir privačiojo sektorių ištekliai ir žinios siekiant kritinės masės, reikalingos norint spręsti pasaulinius uždavinius ir pirmauti ES ir pasaulio rinkose (pvz., tik ES lygmens veiksmais galima padėti retomis ligomis sergantiems pacientams, kadangi jų pasiskirstymas yra labai menkas, ir spręsti nepakankamo standartizavimo ir duomenų klausimus);
- užtikrinant ES masto konkurenciją ir bendradarbiavimą, didinama mokslinė kompetencija (ES finansuojami tarpusavyje įvertinti leidiniai cituojami daugiau nei dvigubai dažniau už pasaulio vidurkį);
- užtikrinama didesnė parama proveržio ir rinkas kuriančių inovacijų atsiradimui ir plėtojimui (ES mokslinių tyrimų ir inovacijų lėšomis remiamos MVI auga sparčiau nei atitinkamos MVI, kurios ES lėšomis nefinansuojamos);
- didinamas ES kaip mokymosi, mokslinių tyrimų, inovacijų ir verslo vietos patrauklumas (ES finansuojamos grupės sparčiau auga ir pritraukia dvigubai daugiau bendradarbiavimo partnerių už ES ribų);
- daromas teigiamas struktūrinis poveikis nacionalinėms mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemoms (Europos mokslinių tyrimų taryba tapo pasauliniu kompetencijos centru, skatinančiu nacionalinius ir institucinius pokyčius siekiant paremti ir pritraukti jos dotacijų gavėjus);
- suteikiama patikima žinių bazė politikos formavimui (pvz., JT Tarpvyriausybinių klimato kaitos komisija savo darbe daug rėmėsi ES finansuotais moksliniais tyrimais).

1.4.3. *Panašios patirties išvados*

Nuo tada, kai 1984 m. ES pradėjo investuoti į mokslinius tyrimus ir inovacijas, vienas po kito atlikti vertinimai parodė, kad ES bendrosios programos padarė didelį ir ilgalaikį poveikį. Nors Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų programos sėkmingai įgyvendintos, reikėtų prisiminti svarbią praeities patirtį ir patirtį, sukaupią iš suinteresuotųjų šalių atsiliepimų ir analitinių tyrimų. Reikėtų geriau koordinuoti mokslinių tyrimų, inovacijų ir švietimo veiklą ir ją derinti su kitomis politikos sritimis bei užtikrinti geresnę mokslinių tyrimų rezultatų sklaidą, kad jie būtų geriau panaudojami kuriant naujus produktus, procesus ir paslaugas. ES paramos programų veikla turėtų būti pagrįsta tikslingesniu, konkrečiu, išsamiu, įtraukiu ir skaidriu loginiu pagrindu. Reikėtų gerinti programos prieinamumą ir didinti startuolių, MVI,

pramonės sektoriaus, ES-13 ir ES nepriklausančių šalių dalyvavimo galimybes. Turi būti gerinama stebėseną ir vertinimas.

Komunikate dėl programos „Horizontas 2020“ tarpinio vertinimo nustatytos kelios tobulintinos sritys. Programos „Horizontas 2020“ tarpinio vertinimo išvados pagrįstos išsamiais suinteresuotųjų šalių pastabomis ir nepriklausomos aukšto lygio grupės strateginėmis rekomendacijomis dėl ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programų poveikio didinimo (Lamy aukšto lygio grupė).

Juos galima apibendrinti taip:

- a. Toliau paprastinti.
- b. Palaikyti proveržio inovacijas.
- c. Padidinti poveikį orientuojantis į misiją ir įtraukiant piliečius.
- d. Didinti sinergiją su kitomis ES finansavimo programomis ir ES politikos kryptimis.
- e. Stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą.
- f. Didinti atvirumą.
- g. Racionalizuoti finansavimo pasiūlos spektrą.

1.4.4. Suderinamumas ir galima sąveika su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Įgyvendinant programą „Europos horizontas“ galima sąveika su kitomis Sąjungos finansavimo programomis, visų pirma, kai leidžia valdymo metodai, taikant papildomo finansavimo iš ES programų priemones: paeiliui, pakaitomis arba derinant lėšas, įskaitant bendram veiksmų finansavimui.

Nebaigtinis tokių priemonių ir finansavimo programų sąrašas apima sąveiką su šiomis programomis:

- Bendra žemės ūkio politika (BŽŪP),
- Europos regioninės plėtros fondu (ERPF),
- Europos socialiniu fondu (ESF),
- Bendrosios rinkos programa,
- Europos kosmoso programa,
- Europos infrastruktūros tinklų priemone (EITP),
- Skaitmeninės Europos programa,
- programa „Erasmus“,
- išorės priemone,
- „InvestEU“ fondu,
- Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programa.

1.5. Trukmė ir finansinis poveikis

☒ **trukmė ribota**

- ☒ galioja nuo 2021 01 01 iki 2027 12 31
- ☒ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo 2021 01 01 iki 2027 12 31, o mokėjimų asignavimų – nuo 2021 01 01 iki 2023 12 31.

☐ **trukmė neribota**

- įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM, vėliau – visuotinis taikymas.

1.6. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)¹⁰

☒ **Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos:

- ☒ padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;
- ☒ vykdomųjų įstaigų.

☐ **Pasidalijamasis valdymas** kartu su valstybėmis narėmis.

☒ **Netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis perduodant:

- ☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms įstaigoms;
- ☒ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);
- ☐ EIB ir Europos investicijų fondui;
- ☒ įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;
- ☒ viešosios teisės subjektams;
- ☒ privatinės teisės reglamentuojamoms įstaigoms, kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, jeigu jos pateikia pakankamas finansines garantijas;
- ☒ valstybės narės privatinės teisės reglamentuojamoms įstaigoms, kurioms pavesta įgyvendinti Europos partnerystę ir kurios pateikia pakankamas finansines garantijas;
- ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytiems asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.
- *Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.*

Pastabos

Programos „Europos horizontas“ veikla bus įgyvendinama laikantis pagrindinių programai „Horizontas 2020“ nustatytų principų, didelę dalį viso programos „Europos horizontas“ biudžeto numatant įgyvendinti naudojant specialiai sukurtas valdymo rūšis.

Numatoma, kad didžiąją dalį lėšų Komisija ir toliau skirs per vykdomąsias įstaigas; papildomus veiksmus vykdys Sąjungos įstaigos arba kitos įstaigos, kurioms patikėtas biudžeto vykdymas pagal SESV 185 ir 187 straipsniuose nustatytą netiesioginio valdymo principą ir kurioms pavestas konkrečių prioritetų įgyvendinimas.

¹⁰ Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

Numatoma, kad programai „Europos horizontas“ bus nustatytos arba atnaujintos šios įgyvendinimo įstaigos:

- vykdomosios agentūros;
- bendrosios įmonės (SESV 187 straipsnis);
- viešojo sektoriaus subjektų partnerystės (SESV 185 straipsnis);
- Europos inovacijos ir technologijos institutas.

Tam tikras racionalizavimas bus atliktas partnerysčių lygmeniu (jis bus pateiktas pagal naują bendrą terminą „Europos partnerystės“), pagrindinį dėmesį skiriant dabartinės struktūros racionalizavimui ir esamų subjektų skaičiui, taip pat siekiant, kad partnerystė labiau atitiktų vidaus (vykdant BP) ir išorės veiksmus (geresnis koordinavimas su kitomis Sąjungos programomis ir išorės partneriais). Tačiau toks racionalizavimas neturės įtakos naudojamoms teisinėms formoms.

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Trumpalaikiai, vidutinės trukmės ir ilgalaikiai rodikliai nustatyti remiantis keletu poveikio kriterijų. Dalyviams taikomos ataskaitų teikimo taisyklės buvo parengtos atsižvelgiant į šiuos rodiklius, tačiau taip pat sąmoningai siekta apriboti administracinę naštą dalyviams. Kai įmanoma, duomenys bus renkami iš atvirų šaltinių.

Visi duomenys apie valdymo procesus (paraiškos, patenkintų paraiškų nuošimčiai, laikas, per kurį skiriama dotacija, pagalbos gavėjų rūšis ir kt.) bus renkami, saugomi ir prieinami realiuoju laiku tam skirtoje duomenų saugykloje. Šiuo metu referencinių duomenų sistema (CORDA) veikia gerai ir yra prieinama valstybės narėms ir kitoms suinteresuotosioms šalims.

Bus parengta ataskaita, kurioje bus pateikta informacija apie valdymo procesus (nuo pirmųjų metų). Palaipsniui į ataskaitą bus įtraukiama informacija apie produktus ir rezultatus. Planuojami tarpinis ir galutinis vertinimas.

Be to, JRC tiesioginiai veiksmai įvertinami atliekant metinį vidinį vertinimą ir keliems aukščiausio lygio ekspertams, atrinktiems pasikonsultavus su JRC valdytojų taryba, atliekant išorės tarpusavio vertinimą.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. *Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ai), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės sistemos pagrindimas*

Mokslinių tyrimų ir inovacijų pagrindų programa bus įgyvendinama tiesioginiu ir netiesioginiu valdymu. Nėra jokių esminių pakeitimų lyginant su bendrąja programa „Horizontas 2020“. Tačiau kai tik įmanoma bus įgyvendintos tolesnio paprastinimo priemonės.

Pagal programą „Horizontas 2020“ iki 2018 m. vasario mėn. pabaigos gauta 154 000 pasiūlymų (su 537 000 atskirų paraiškų), pasirašyta 18 000 sutarčių (su 79 000 individualių dalyvių). Nepaisant to, kad paraiškų labai padaugėjo, palyginti su Septintąja bendrąja programa, 95 proc. sutarčių pasirašyta per teisės aktuose nustatytą 8 mėnesių ribą. Bendros IT sistemos ir veiklos procesai užtikrina veiksmingumą visais lygmenimis. Bendras paramos centras visoms Komisijos tarnyboms, atsakingoms už ankstesnių bendrųjų programų įgyvendinimą, teikia ekonomiškai veiksmingas paslaugas; 2017 m. einamosios išlaidos sudarė apie 0,7 proc. visų išlaidų. Mokslinių tyrimų vykdomojoje įstaigoje buvo centralizuotas juridinių asmenų tvirtinimas ir projektų vertinimo organizavimas, užtikrinant masto ekonomiją ir veiksmingą vertinimų organizavimą.

Komisijos tarnybų, atsakingų už ankstesnių 2017 m. bendrųjų programų įgyvendinimą (įskaitant Septintosios bendrosios programos ir programos „Horizontas 2020“ valdymo išlaidas), kontrolės sistemos (vertinimo, atrankos, projektų valdymo, *ex ante* ir *ex post* kontrolės) išlaidų siauresnis įvertis svyruoja nuo 3 iki 4 proc. Tai laikoma priimtinais sąnaudomis, atsižvelgiant į pastangas, kurių reikia siekiant užtikrinti, kad tikslai būtų pasiekti, ir sandorių skaičių.

Ši kontrolės strategija grindžiama:

- geriausių projektų pasirinkimo procedūromis ir jų pavertimu teisinėmis priemonėmis;
- projektų ir sutarčių valdymu kiekvieno projekto įgyvendinimo laikotarpiu;
- visų be išimties prašymų *ex ante* patikrinimu,
- finansinių ataskaitų sertifikatais, kurių vertė viršija tam tikrą ribą, ir vieneto sąnaudų apskaičiavimo arba savanoriško didelės mokslinių tyrimų infrastruktūros *ex ante* vertinimo metodikų sertifikavimu;
- apmokėtų prašymų imties *ex post* auditais (reprezentatyviųjų ir rizika grindžiamų);
- mokslinių projektų rezultatų vertinimu.

Pirmieji programos „Horizontas 2020“ auditų duomenys rodo, kad klaidų lygis nepriartėjo prie užsibrėžtos ribos (žr. 2.2.2 skirsnį). Iš to matyti, kad, net jeigu ji dar gali būti tobulinama toliau, jau įdiegtos paprastinimo priemonės buvo veiksmingos.

Pagal netiesioginio valdymo principą Komisija pasinaudos toliau nurodytais subjektais biudžetui įvykdyti, kai tai yra tinkama, ekonomiškai efektyvu ir yra didelis sverto poveikis:

- institucionalizuotosiomis Europos partnerystėmis (SESV 185 arba 187 straipsnis).

Šie subjektai reguliariai vertinami, siekiant užtikrinti, kad jie išliktų tinkami siekti programos tikslų. Buvo arba bus parengtos pagal netiesioginio valdymo principą veikiančių subjektų priežiūros kontrolės strategijos.

Tiesioginio valdymo srityje Komisija ir toliau labai priklausys nuo vykdomųjų įstaigų, įsteigtų pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 58/2003. Perduodant veiklą vykdomosioms įstaigoms atliekama privaloma nepriklausoma *ex ante* sąnaudų ir naudos analizė ir išorės ekspertai reguliariai atlieka vykdomųjų įstaigų vertinimus. Atliekant pirmiau minėtą sąnaudų ir naudos analizę taip pat atsižvelgiama į kontrolės ir priežiūros sąnaudas. 2012 ir 2015 m. atlikti tarpiniai vertinimai patvirtina didelį vykdomųjų įstaigų veiksmingumą ir pridėtinę vertę įgyvendinant programas.

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

Iki šiol pagrindinis finansavimo modelis buvo tinkamų finansuoti išlaidų kompensavimas. Kaip Europos Audito Rūmai ne kartą nurodė, paskutinį kartą 2016 m. metinėje ataskaitoje, „pagrindinę riziką operacijų tvarkingumui sudaro tai, kad paramos gavėjai deklaruoja netinkamas finansuoti išlaidas, kurios prieš [kompensavimą] nėra nei aptinkamos, nei ištaisomos. Rizika ypač didelė Septintosios bendrosios programos atveju. Jos tinkamumo finansuoti taisyklės yra sudėtingos – šias taisykles paramos gavėjai (ypač tie, kurie mažiau susipažinę su taisyklėmis, kaip antai MVĮ, pirmą kartą dalyvaujantys asmenys ir ne ES subjektai) dažnai neteisingai supranta.

Audito Rūmai pripažino programoje „Horizontas 2020“ nustatytą supaprastinimų vertę. Tačiau 2016 m. metinėje ataskaitoje jie rekomendavo plačiau taikyti supaprastinto išlaidų apmokėjimo metodą. Toks supaprastinto išlaidų apmokėjimo metodas jau taikomas kai kuriose programos dalyse arba tam tikrų rūšių išlaidoms.

Kalbant apie dotacijas, įvertintas reprezentatyvus Septintosios bendrosios programos klaidų lygis buvo 5 proc., o likutinis klaidų lygis apie 3 proc., atsižvelgus į visus susigrąžinimus ir atliktus arba atliksimus pataisymus. Tačiau tose programos dalyse,

kuriose buvo įmanoma plačiau taikyti supaprastinto išlaidų apmokėjimo metodą ir (arba) kurios buvo susijusios su nedidele ir stabilia paramos gavėjų grupe, klaidų lygis buvo mažesnis. Tokios dalys apėmė Europos mokslinių tyrimų tarybos dotacijas ir programą „Marie Curie veiksmai“.

Pirmieji programos „Horizontas 2020“ rezultatai rodo, kad reprezentatyvusis klaidų lygis būsiąs maždaug 3 proc., o likutinis klaidų lygis mažesnis už 2,5 proc. Tačiau pažymėtina, kad tai išankstinis apskaičiavimas, kurį reikėtų vertinti atsargiai: tikėtina, jis didės, galbūt iki 3–4 proc. lygio (pasiūlyme dėl programos „Horizontas 2020“ Komisija numatė 3,5 proc. klaidų lygį, bet čia nebuvo atsižvelgta į įvairius papildomus keblumus, pridurtus per teisėkūros procesą). Likutinis klaidų lygis turėtų likti šiek tiek mažesnis negu 3 proc.; dar per anksti pasakyti, ar bus pasiektas 2 proc. lygis. Komisija ir toliau mano, kad Europos mokslinių tyrimų tarybos dotacijų ir programos „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“ klaidų lygis bus mažesnis nei 2 proc.

Kai kurios klaidos atsiranda, nes paramos gavėjai nesuprato taisyklių. Šios klaidos gali būti išspręstos supaprastinant, nors šiek tiek sudėtingumo liks visada. Kitos klaidos radosi dėl to, kad paramos gavėjai taisyklių nesilaikė. Nors tokių atvejų mažuma, dabartinių taisyklių supaprastinimas jų nepašalins.

Iki dabar atlikta programos „Horizontas 2020“ auditų klaidų lygių analizė¹¹ rodo, kad:

- maždaug 63 proc. klaidų susijusios su klaidomis padengiant personalo išlaidas. Tarp reguliariai pasitaikančių problemų – neteisingai apskaičiuotos darbo valandos, netikslūs įkainiai ar neteisingas padengtų valandų skaičius.
- Apie 22 proc. klaidų susijusios su kitomis tiesioginėmis išlaidomis (ne personalui). Dažniausiai nustatyta klaida – tiesioginio sąnaudų pamatavimo trūkumas.
- Maždaug 6 proc. klaidų susijusios su subranga, 4 proc. – su kelionės išlaidomis ir 5 proc. – su kitomis kategorijomis. Pažymėtina, kad, įvedus fiksuotąją sumą netiesioginėms išlaidoms padengti, su šiomis išlaidomis susijusių klaidų nuošimtis sumažėjo nuo 28 proc. Septintoje bendroje programoje iki beveik nulio.

Programos „Horizontas 2020“ auditų metu nustatytos klaidos, rodo, kad kai kurių iš jų galima išvengti supaprastinus taisykles ir išvengus nereikalingų formalumų. Kai kurie pakeitimai jau padaryti programoje „Horizontas 2020“, pavyzdžiui, naujos su vidaus sąskaitų faktūrų išrašymu susijusios ir papildomo atlyginimo taisyklės, o kiti, jei tik įmanoma, bus įdiegti programoje „Europos horizontas“. Tačiau dabar tokių pakeitimų poveikis klaidų lygiui bus riboti – paprastai bus išvengta tik smulkių klaidų.

Plačiau naudojant tokį supaprastintą išlaidų apmokėjimą kaip fiksuotosios sumos ir vienetiniai tarifai, taip pat tolesnis taisyklių supaprastinimas padės sumažinti programos „Horizontas 2020“ klaidų lygį, kuris, apskaičiuota, reprezentatyviai programoje „Europos horizontas“ sieks 3–4 proc. Tačiau išlieka pamatinė problema – klaidos, kurias lemia finansavimo metodas, pagrįstas tinkamų finansuoti išlaidų atlyginimu. Tokioje sistemoje reprezentacinis klaidų lygis galėtų būti sumažintas iki 2,5–3,5 proc., o likutinis klaidų lygis po pataisų, tikėtina, būtų maždaug 2 proc. (bet nebūtinai mažesnis).

¹¹ Vertės eurais nuošimtis, palyginti su visais tiesioginių sąnaudų patikslinimais ES biudžeto naudai.

Programoje „Horizontas 2020“ įdiegtas finansavimas fiksuotą suma, taikomas MVI 1 etapo scheme (gavus patenkinamą mokslinį produktą, išmokama 50 000 EUR), ir EIT žinių ir inovacijų bendrijų finansavimas, skirtas padengti institucines išlaidas, susijusias su EIT paženklinimų magistro programų įgyvendinimu. Nebereikia jokių papildomų patvirtinamų dokumentų, kaip antai sąskaitų faktūrų, darbo laiko apskaitos žiniaraščių, mokėjimo įrodymų ir pan. Nėra jokių finansinių klaidų.

Programai „Horizontas 2020“ pasiūlytos vienkartinės išmokos, tačiau nuspręsta, kad jas taikyti netinka arba pernelyg anksti. Vis dėlto Komisija 2018 m. darbo programoje įgyvendina bandomuosius projektus, kurie pagrįsti finansavimu vienkartinėmis išmokomis. Ji taip pat ėmėsi įvairių komunikacijos veiksmų siekdama išsklaidyti suinteresuotųjų šalių nerimą dėl finansavimo formos.

Bandomasis projektas turi būti įvertintas, ypač siekiant nustatyti, ar juo pasiekti visi programos tikslai, o ne vien tikslas mažinti klaidų lygį. Tačiau aišku, kad plačiau taikant finansavimą fiksuotą suma klaidų lygis sumažėtų. Kita vertus, toks finansavimo būdas nustumtų riziką į kitus vidaus kontrolės sistemos etapus – didesnę reikšmę įgis vertinimas ir rezultato įvertinimas.

Programos „Europos horizontas“ pasiūlyme Komisijai leidžiama naudoti finansavimo vienkartinėmis išmokomis modelį, ir Komisija ketina šį finansavimo modelį naudoti plačiau. Vis dėlto dar pernelyg anksti spręsti, kiek plačiau jį galima taikyti. Tai priklausys nuo tebevykdomų bandomųjų projektų rezultatų.

Turint omenyje visą sandorių skaičių, intensyvi sisteminga *ex ante* kontrolė būtų labai brangi. Todėl dabartinė kontrolės strategija remiasi rizika pagrįsta *ex ante* ir *ex post* kontrole, kuria siekiama įvertinti klaidų lygį, aptikti ir susigrąžinti finansuoti netinkamas sumas. Kadangi klaidų lygiai neviršijo nustatytų ribų, ši kontrolės strategija laikoma veiksminga. Numatytas kai kurių aspektų tobulinimas, pavyzdžiui, įtraukiamas sistemų ir procesų auditas, tačiau radikalių permainų nesiūloma.

2.2.3. *Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)*

Komisijos tarnybų, atsakingų už ankstesnių 2017 m. bendrųjų programų įgyvendinimą (įskaitant Septintosios bendrosios programos ir programos „Horizontas 2020“ valdymo išlaidas), kontrolės sistemos (vertinimo, atrankos, projektų valdymo, *ex ante* ir *ex post* kontrolės) išlaidų siauresnis įvertis svyruoja nuo 3 iki 4 proc. Tai laikoma priimtinomis sąnaudomis, atsižvelgiant į pastangas, kurių reikia siekiant užtikrinti, kad tikslai būtų pasiekti, ir sandorių skaičių.

Skiriant dotacijas, kurių finansavimo modelis pagrįstas tinkamų finansuoti išlaidų atlyginimu, numatomas 2,5–3,5 proc. klaidų rizikos lygis. Klaidų rizikos lygis užbaigiant programą (atlikus kontrolę ir pataisas) yra maždaug 2 proc. (bet nebūtinai mažiau).

Skiriant dotacijas, kurių finansavimo modelis pagrįstas finansavimu fiksuotą suma, klaidų rizikos lygis artimas 0 proc. atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą.

Bendras tikėtinas klaidų lygis priklausys nuo šių finansavimo būdų (tinkamų finansuoti išlaidų atlyginimas ir fiksuotosios sumos išmokėjimas) pusiausvyros. Komisija siekia, kai tinka, taikyti finansavimo fiksuotą suma modelį. Tačiau pagrindinė paskata įvesti finansavimą fiksuotą suma bus ne sumažinti klaidų lygį, o pasiekti visus programos tikslus.

Šis scenarijus grindžiamas prielaida, kad priimant sprendimus suprapastinimo priemonės nėra iš esmės keičiamos.

Pastaba. Šis skirsnis taikomas tik dotacijų valdymo procesui (skirtingais valdymo būdais); administracinėms ir veiklos išlaidoms, kurios patiriamos organizuojant viešųjų pirkimų procesą, leidžiamas klaidų rizikos dydis atliekant mokėjimą ir užbaigiant projektą neturėtų siekti 2 proc.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartinės arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

Tarnybos, kurios įpareigojamos vykdyti mokslinių tyrimų ir inovacijų biudžetą, su sukčiavimu turi kovoti visais dotacijos valdymo etapais. Jos parengia ir įgyvendina kovos su sukčiavimu strategijas, įskaitant plataus masto žvalgybos informacijos naudojimą, visų pirma naudojant pažangias IT priemones, ir darbuotojų mokymą bei informavimą. Tokios pastangos bus dedamos ir toliau. Apskritai pasiūlytos priemonės turėtų padaryti teigiamą poveikį kovai su sukčiavimu, ypač daugiau dėmesio bus skiriama rizika grindžiamam auditui, ir sustiprintam moksliniam vertinimui ir kontrolei.

Dabartinė Komisijos tarnybų, atsakingų už ankstesnių bendrųjų programų įgyvendinimą, kovos su sukčiavimu strategija (taikoma ir dotacijoms) ir su kitomis išlaidomis susijusios kovos su sukčiavimu strategijos bus atnaujintos po Komisijos kovos su sukčiavimu strategijos peržiūros 2018 m. Jos bus taikomos ir su finansavimu fiksuotąją suma susijusiai rizikai, kuri yra kitokia, ir į ją reikia atsižvelgti.

Reikėtų pabrėžti, kad, palyginti su visomis išlaidomis, nustatytas sukčiavimas yra labai mažo masto, tačiau įgyvendinti mokslinių tyrimų biudžetą įpareigoti generaliniai direktoratai privalo kovoti su sukčiavimu.

Teisės aktais bus Komisijai, įskaitant OLAF, užtikrinta galimybė atlikti auditus ir patikras vietoje taikant OLAF rekomenduotas standartines nuostatas.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija ir siūloma nauja biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė ¹²	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	1 išlaidų kategorija Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	DA / NDA ¹³	ELPA šalių ¹⁴	šalių kandidačių ¹⁵	trečiųjų valstybių	pagal Finansinio reglamento [21 straipsnio 2 dalies b punktą]
H1	01.010101 Išlaidos mokslinių tyrimų ir inovacijų programoms įgyvendinantiems pareigūnams ir laikiniejiems darbuotojams – „Europos horizontas“	NDA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
	01.010102 Mokslinių tyrimų ir inovacijų programoms įgyvendinantys išorės darbuotojai – „Europos horizontas“					
H1	01.010103 Kitos mokslinių tyrimų ir inovacijų programų valdymo išlaidos – „Europos horizontas“	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
	01.0201 Atvirasis mokslas					
	01.0202 Pasauliniai uždaviniai ir pramonės konkurencingumas					
	01.0203 Atvirosios inovacijos					
	01.0204 Europos mokslinių tyrimų erdvės stiprinimas					

¹² Numatomas finansinis poveikis veiklos išlaidoms pateikiamas keturių programų dalių biudžeto straipsnių lygmeniu. Tolesnis strateginiu planavimu pagrįstas biudžeto paskirstymas gali būti pateiktas kaip metinių biudžeto procedūrų dalis.

¹³ DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

¹⁴ ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.

¹⁵ Šalių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių šalių kandidačių.

3.2. Numatomas poveikis išlaidoms

3.2.1. Numatomo poveikio išlaidoms santrauka

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija			1	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika							
			2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Po 2027 m.	IŠ VISO
Veiklos asignavimai	Išsipareigojimai	(1)	11 825,394	12 064,784	12 307,891	12 556,625	12 812,890	13 070,006	13 336,556		87 974,145
	Mokėjimai	(2)	2 787,096	6 858,177	8 316,885	10 284,251	11 653,515	12 675,793	13 334,400	22 064,028	87 974,145
01 02 01 Atvirasis mokslas	Išsipareigojimai	(1a)	3 308,230	3 375,270	3 443,480	3 513,155	3 584,895	3 656,900	3 731,270		24 613,200
	Mokėjimai	(2 a)	779,708	1 918,658	2 326,884	2 877,379	3 260,516	3 546,602	3 730,666	6 172,787	24 613,200
01 02 02 Pasauliniai uždaviniai ir pramonės konkurencingumas	Išsipareigojimai	(1b)	6 516,841	6 648,652	6 782,307	6 919,237	7 060,382	7 201,957	7 349,169		48 478,545
	Mokėjimai	(2b)	1 535,937	3 779,399	4 583,050	5 667,062	6 421,523	6 984,734	7 347,981	12 158,860	48 478,545
01 02 03 Atvirosios inovacijos	Išsipareigojimai	(1c)	1 731,049	1 766,131	1 801,820	1 838,279	1 875,818	1 913,494	1 952,410		12 879,000
	Mokėjimai	(2c)	407,986	1 003,950	1 217,555	1 505,605	1 706,084	1 855,780	1 952,094	3 229,946	12 879,000
01 02 04 Europos mokslinių tyrimų erdvės stiprinimas	Išsipareigojimai	(1d)	269,274	274,731	280,283	285,955	291,794	297,655	303,708		2 003,400
	Mokėjimai	(2d)	63,465	156,170	189,398	234,206	265,391	288,677	303,659	502,436	2 003,400
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš programos paketo lėšų ¹⁶	Išsipareigojimai = Mokėjimai	(3)	823,606	840,216	857,109	874,375	892,110	909,994	928,444		6 125,855
01 01 01 01 Išlaidos mokslinių tyrimų ir inovacijų programoms įgyvendintiems pareigūnams ir laikiniems darbuotojams – „Europos horizontas“	Išsipareigojimai = Mokėjimai	(3)	332,455	341,797	351,421	361,335	371,548	382,070	392,912		2 533,539

¹⁶ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

01 01 01 02 Mokslinių tyrimų ir inovacijų programas įgyvendinantys išorės darbuotojai – „Europos horizontas“	Įsipareigojimai = Mokėjimai	(3)	68,862	70,239	71,643	73,076	74,538	76,029	77,549		511,937
01 01 01 03 Kitos mokslinių tyrimų ir inovacijų programų valdymo išlaidos – „Europos horizontas“	Įsipareigojimai = Mokėjimai	(3)	422,289	428,181	434,044	439,964	446,024	451,895	457,982		3 080,380
IŠ VISO asignavimų programos paketui	Įsipareigojimai	=1+3	12 649,000	12 905,000	13 165,000	13 431,000	13 705,000	13 980,000	14 265,000		94 100,000
	Mokėjimai	=2+3	3 610,702	7 698,393	9 173,995	11 158,626	12 545,625	13 585,787	14 262,844	22 064,028	94 100,000

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	7	„Administracinės išlaidos“
--	----------	----------------------------

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2021 m. .	2022 m. .	2023 m. .	2024 m. .	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Po 2027 m.	IŠ VISO
Žmogiškieji ištekliai										
Kitos administracinės išlaidos										
IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIĄ	(Iš įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų) viso									

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2021 m. .	2022 m. .	2023 m. .	2024 m. .	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Po 2027 m.	IŠ VISO
IŠ VISO asignavimų visose daugiamečių finansinės programos IŠLAIDŲ KATEGORIJOSE	Įsipareigojimai	12 649,000	12 905,000	13 165,000	13 431,000	13 705,000	13 980,000	14 265,000		94 100,000
	Mokėjimai	3 610,702	7 698,393	9 173,995	11 158,626	12 545,625	13 585,787	14 262,844	22 064,028	94 100,000

3.2.2. Numatomo poveikio administracinio pobūdžio asignavimams santrauka

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Metai	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	IŠ VISO
-------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA								
Žmogiškieji ištekliai								
Kitos administracinės išlaidos								
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma								

Neįtraukta į daugiamečės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ ¹⁷								
Žmogiškieji ištekliai ¹⁸	401,317	412,035	423,065	434,411	446,086	458,099	470,462	3 045,475
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos ¹⁹	422,289	428,181	434,044	439,964	446,024	451,895	457,982	3 080,380
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiamečės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	823,606	840,216	857,109	874,375	892,110	909,994	928,444	6 125,855

IŠ VISO	823,606	840,216	857,109	874,375	892,110	909,994	928,444	6 125,855
----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------------------

¹⁷ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

¹⁸ Šie skaičiai apima tik 2020 m. generaliniuose direktoratuose būsiančius darbuotojus, dėl kurių gautas leidimas, tačiau neapima darbuotojų, kurie bus reikalingi vykdomosioms įstaigoms, bendrosioms įmonėms ir kitoms decentralizuotoms įstaigoms, taip pat papildomų darbuotojų, kuriems mokama iš būsimų asocijuotųjų šalių įnašų.

¹⁹ Šie skaičiai nurodo apskaičiuotas didžiausias administracines išlaidas, kurių reikia teisinei bazei įgyvendinti. Šie skaičiai taip pat apima vykdomosioms agentūroms, įgyvendinančioms dalį programos „Europos horizontas“, reikalingas subsidijas (įskaitant personalo išlaidas). Atsižvelgiant į tai, šios sumos bus pakoreguotos pagal numatomo perdavimo išorės subjektams proceso rezultatus.

Administracinių asignavimų poreikiai bus tenkinami panaudojant asignavimus, jau paskirtus priemonei valdyti ir (arba) perskirstytus, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę asignavimų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į esamus biudžeto apribojimus.

3.2.2.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą surašyti etatų vienetais

Metai		2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.
• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)²⁰								
Komisijos būstinė ir atstovybės								
Delegacijos								
Moksliniai tyrimai		2620	2620	2620	2620	2620	2620	2620
• Išorės darbuotojai (etatų vienetais): CA, LA, SNE, INT ir JES^{20 21}								
Finansuojama pagal daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	- būstinėje							
	- delegacijose							
Finansuojama iš programos paketo lėšų ²²	- būstinėje							
	- delegacijose							
Moksliniai tyrimai		1184	1184	1184	1184	1184	1184	1184
Kita (nurodyti)								
IŠ VISO		3804	3804	3804	3804	3804	3804	3804

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	Visi numatyti pareigūnai ir laikinieji darbuotojai prisidės prie programos „Europos horizontas“ tikslų vykdymo viso proceso metu, pradedant darbo programos parengimu ir baigiant galutinę rezultatų sklaidą 2021–2027 m.
Išorės darbuotojai	Visi numatyti išorės personalo darbuotojai padės pareigūnams ir laikiniams darbuotojams vykdyti programos „Europos horizontas“ tikslus viso proceso metu, pradedant darbo programos parengimu ir baigiant galutinę rezultatų sklaidą 2021–2027 m.

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus priemonei valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

²⁰ Šie skaičiai apima tik 2020 m. generaliniuose direktoratuose būsiančius darbuotojus, dėl kurių gautas leidimas, tačiau neapima darbuotojų, kurie bus reikalingi vykdomosioms įstaigoms, bendrosioms įmonėms ir kitoms decentralizuotoms įstaigoms, taip pat papildomų darbuotojų, kuriems mokama iš būsimų asocijuotųjų šalių įnašų.

²¹ CA – sutartininkas („Contract Staff“), LA – vietinis darbuotojas („Local Staff“), SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas („Seconded National Expert“), INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („agency staff“), JES – jaunesnysis delegacijos specialistas („Junior Professionals in Delegations“).

²² Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

3.2.3. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ☐ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo
- ☒ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Metai	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	IŠ VISO
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų ²³	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.
- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:
 - ☐ nuosaviems ištekliams
 - ☒ kitoms pajamoms

Nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms ☒

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis						
	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.
6011 punktas	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.
6012 punktas							
6013 punktas							
6031 punktas							

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

01.02XX Asignavimai iš trečiųjų šalių įmokų

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

Trečiosios šalys gali prisidėti prie programos pagal asociacijos susitarimus. Sąlygos, pagal kurias nustatomas finansinio įnašo dydis, bus išdėstytos asociacijos susitarimuose su kiekviena šalimi ir užtikrins, kad bet koks didelis disbalansas, susijęs su toje asocijuotojoje šalyje įsisteigusiu subjektu dėl dalyvavimo programoje gaunama suma, būtų automatiškai ištaisytas, atsižvelgiant į programos valdymo išlaidas.

²³

Dvišaliai asociacijos susitarimai dar nesuderinti. Asocijuotųjų šalių įnašai bus pridėti prie sumos, nurodytos šioje finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje.